

WSOY

Antto Terras

HELSINKI-TALLINN EXPRESS

"Totuus"
suomalaisista
ja virolaisista

STOCKMANN
YARDIN TEKIJÄN
TUTKIMUKSIA

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★
Antto Terras

HELSINKI-TALLINN
← →
EXPRESS

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★
"Totuus"
suomalaisista
ja virolaisista

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ • HELSINKI

© Antto Terras ja WSOY 2018
Graafinen suunnittelu Mika Tuominen
ISBN 978-951-0-42655-5
Painettu EU:ssa

***Tuntemattomalle virolaiselle,
oudolle suomalaiselle.***

SISÄLLYS

Johdannon asemesta 9

I OSA HISTORIAA 19

Suomi ja Viro historiallisessa katsannossa 21

Kaiken alku 25

Valoisampi aika 32

Laki ja järjestys 38

Kansat ja tavat 48

Uudet isännät 52

Sielunelämää 59

Suomalaista maalaisidylliä 63

Työn väki ja valta 72

Hereille havahtuminen 76

Sorto is back 82

Kiristyyviä tilanteita 87

Itsenäisyyshüssäkkää 92

Kohti uusia vääntöjä 96

Lopun alkua, taas 103

Ja päättyi yö 109

II OSA 111

Miten minulle kävi ja muita neuvostokertomuksia 113

Tervemenoa länteen 128

Tervetuloa länteen 136

Helsinki, Suomi 1991 140

Sukulaiskansat 145

Kaiken maailman risteilyt 156

Mustamäen tori 169

Pirtuveneiden aikakausi 172

Viro suomalaisittain ja Suomi virolaisittain 175

Viro, 100 vuotta? 178

Laiha lohtu,

pulskat lohduttajat 180

Suomi vinosta vinkkelistä 185

Ihmisiä telineillä 192

Suomen Viro 200

Yhdessä, mutta erikseen 205

Itsenäinen Suomi 209

Virolainen nationalismi 219

Case: Muistomerkki 223

Tuhon omana 225

Johdannon asemesta

Rakas ystäväni,

Kirjoitan Sinulle tästä asiasta nyt ensimmäistä kertaa. Toivottavasti olet utelias ja suostut uskomaan, että valmiissakin maailmassa saattaa lymyillä virhe. Tai useampi. Meidän pitäisi olla samaa mieltä myös siitä, ettei yksikään annettu totuus tai näkökulma kestä koskaan aikaansa kauemmin. Ja vaikka oletkin todennäköisesti suomalainen, niin sysää hetkeksi syrjään kaikki se, minkä itsestäsi uskot tai tiedät. Nyt tarvitaan nimittäin paljon ennakkoluulottomuutta ja ihan vähän suvaitsevaisuutta.

Aiheenani on tällä kertaa Suomi ja Viro, teemanani suomalaiset ja virolaiset, ja analysointitapani on kokeilevan outo. Minähän olen ainoastaan loppututkintoa ja suurinta osaa perusopintoja vaille filosofian maisteri, joten akateemista asiantuntemustani ei liene kenenkään syytä epäillä.

Kansamme ovat juuri tällä hetkellä sellaisessa tilanteessa, että ainakin muutama hetki kuljetaan vielä taatusti kimpassa. Historia kun on sillä tavoin arvaamaton, ettei minkään ajanjakson kestoä tiedä tarkemmin.

Milloin tahansa saattaa ilmestyä taas seuraava slaaviruhtinas ja panna pohjaratkaisut uusiksi. Joten fiilistelläkäämme siis nyt, kun on mitä fiilistellä.

Suomalaisten ja virolaisten yhteinen, tiedostava matka on mitattavissa ainoastaan vuosikymmenissä. Se on suhteellisen lyhyt aika, sillä olemme kumminkin köllöttäneet samalla kalliopohjalla noin 10 000 vuotta. Maantieteellinen läheisyytemme näyttäisikin lopulta olevan myös ainoa läheisyyden muotomme. Elämää suuremman naapurirakkauden syntymä antaa edelleen odottaa itseään. Suomen ja Viron välisten ristiriitojen määrä ylittää yhtymäkohtien luvun moninkertaisesti. Siitäkin huolimatta me yritämme pitää yhtä ja vedämme ainakin teoriassa samaa köyttä, jonka toisessa päässä on Venäjä.

Voit lueskella kirjaani vaikkapa seuraavalla matkalasi Tallinnaan, niin hahmotat ehkä paremmin, minne olet menossa. Selvemmäksi tulee myös se, millainen väki ja valtio sinua siellä odottaa vai odottaako kukaan. Äläkä koskaan mieti, mitä sinä voit tehdä Virolle – anna heidän mieluummin yllättää ja katso, mitä virolaisilla on tarjota Sinulle.

Reilut 80 kilometriä ei tunnu tänään enää paljolta, mutta se oli enemmän kuin tarpeeksi silloin muinoin, kun valittiin kaverikansoja ja näppäiltiin yhteisiä alkusäveliä. Tuntemuksemme toisiamme kohtaan ovat varovaisen vältteleviä. Olet ehkä säikähtänyt virolaisen raksamiehen kohmeisia kasvoja keittiösi ikkunan takana, kesken aamukahvin, silkkisessä pyjamassasi. Hän rappaa siellä parhaansa mukaan, ja sinä lähdet töihin ja väännät tällä kertaa varmuuden vuoksi kiinni myös turvalukon. Tilastojen mukaan jokaisessa Suomen pikkupitäjässäkkin asuu vähintään kaksi virolaista. Tai

jos ei vielä asu, niin soittakaa Tallinnan kaupungin päivystykseen – he lähettävät teille muutaman. Emme siis voi välttyä toisiltamme.

Helsinki-Tallinn Express on kirjoitettu vapaalla kädellä ja avoimin mielin, tiedettä ja historiaa säälimättömästi popularisoiden, ja se pysyy uskollisena ainoastaan luojaansa omille ennakkoluuloille ja käsityksille. Sekoittamalla todellisia tapahtumia mielipiteisiin ja tarjoamalla kliinisille faktoille vaihtoehtoisia tulkin-toja voi hyvällä tuurilla saada aikaan teoksen, joka on akateemisesti arvoton mutta silti Prismassa pokkarina.

Suomen ja Viron sekoittaminen yhtenäiseksi tutkimuskentäksi tuotti itsellenikin yllätykseksi jonkin tietokirjan ja scifikertomuksen kaltaisen opuksen. Virolaiset eivät tästä pahastu, koska he ovat mielissään ihan mistä tahansa maininnasta, kunhan nimi on kirjoitettu oikein. Suomalaisten identiteetti ei ole yhtään sen vahvempi, eikä kukaan täällä historiaansa tunne, ei ainakaan kansalaissodan traumaista taaksepäin. Menneiden kaivelu ei ole seksikästä, ja jos Raaseporin linnanaukiolta nyt muutama rautanaula löytyykin, niin mieluummin ne kuopataan takaisin ja vähän syvemmälle, ettei vaan mitään paljastuisi.

Suomi on jännä maa, jonka kohotti puoliksi vitsillä kansakunnaksi kansakuntien joukkoon Venäjän keisari. Siitä alkoi suomalaisten matka alamaisista kansalaisiksi, ja tällä taipaleella on uupuneita enemmän kuin perille päässeitä. Ruotsalaisia emme ole ja venäläisiksi emme tahdo, sillä todennäköisesti olemme hurjia viikinkejä ja keksimme demokratian tuhat vuotta ennen kreikkalaisia.

Teemani ja tarinani huitelevat siis paitsi kahden pääkaupungin myös ennen kaikkea kahden toisilleen vieraan maan ja kansan arkisissakin asioissa. Kirjoittamaan ryhtyessäni en tarkkaan edes tiennyt, mistä kaikesta haluaisin tällä kertaa tarinoida. Mutta päätin ehdoitta, millainen tästä kirjasta ei tule: tämä ei ole käytännön matkaopas tallinnannälkäisille suomalaisille, koska sellaisista on yhtä huutava pula kuin julkkisten keittokirjoista syksyisin. Eikä tämä ole minun osittaisella maahanmuuttajamandaatillani ratsastaen toimitettua Suomi-roastia eli piikikästä itkuvirttä siitä, kuinka päin persettä täällä kaikki onkaan ja herätkää, urpot.

Kirjoittamismetodini on kai eniten juuri vertailevaa tutkimusta. Yksinkertaistettuna siten, että otetaan Viro, rinnastetaan se Suomeen ja katsotaan toiveikkaana, mitä jää viivan alle, jos jää. Sosiologinen ja antropologinen osaamiseni on tähän hankkeeseen tietysti vertaansa vailla: olenhan minä viettänyt 17 vuotta neuvosto-Virossa ja 27 vuotta sosialisti-Suomessa, joten purettavia tuntemuksia riittänee kirjan kakkososaankin.

Hiukan tietysti alkuun epäilin, että onko Suomi-Viroasetelmasta enää mitään sanomatonta jäljellä. Aihehan on minulle asianomistajana alati mielenpäällä – mutta kiinnostaako se täällä muita kuin Saarenmaalta mökkitontin hommannutta marginaalia? Jostakin syystä – ja kyllä, totean tämän kaikella katkeruudella – kattavin valtakirja käsitellä maidemme välisiä kohtaloita on myönnetty umpeentumattomana Sofi Oksaselle. Panee vallan vihaksi. Miksi jollekin jyväs kyläläiselle runotarelle on napsahtanut asema, joka kaiken järjen ja logiikan mukaan kuuluisi minulle? Meikäläisen isän-

ja synnyinmaasta tässä kumminkin on kysymys, mutta niin vaan lausunnonantohetkellä tai maukkaampaa kulttuuripalkintoa luovutettaessa on valokeilassa aivan väärä ihminen.

Kirjailija Oksanen on edistänyt Viro-asiaa täällä Suomessa niin hyvin ja tyhjentävästi, että minuakin ahdistaa, vaikka en yhtään hänen teostaan ole lukenutkaan. Viro on tullut maalatuksi mieliimme alituisesti vaikeoivana ja aina vähintään parista kolmesta riistosta samanaikaisesti kärsivänä pikkumaana. Viimeisten sotien aikainen ja jälkeinen sorto on lähestulkoon ainoa kulma, joka nauttii virallisten estofiilien joukossa kannatusta. Virolaisuuden monopolia hallinnoiva Tuglas-seura vallan ylpeilee sillä, kun pystyy löytämään taas uuden kulttuurilähtetilään, joka antaa Maarianmaasta mahdollisimman ankean kuvan.

Kun Viro tulee syystä tai toisesta mainituksi, niin valvetuneen suomalaisen pitää saman tien muistaa Stalinin kauhut ja historian mielivaltaisuus. Viro olkoon vertauskuvana kovalle onnelle, iänikuiselle harmaudelle ja krooniselle kärsimiselle. Virosta kertovien laulujen kuuluu olla mollivoittoisia, ja vaikka maata saakin sanoa viljavaksi, niin samaan lauseeseen on tarpeellista ujuttaa toteamus, että niinpä niin, kyynelillähän se on kostutettu.

Minun Vironi ei ainakaan ole sellainen. Minun Vironi on paljon muuta kuin kohtaloissaan rypemistä sekä aina välillä toiveikkaana Suomeen päin kurkkimista. Mihinkään romanttisuuspuuskaan en silti sorru, koska juuri se on sattumoisin toinen virallisesti sallittu Viro-eetos. Silloin harvoin, kun lahdentakaista porukkaa ei olla säälimässä, nostetaan esiin kantelemusiikki, värikkäät

kansallispuvut, ikiaikainen kulttuuri ja muu kampa-
keraaminen propaganda – postikorttia muistuttavaa
Tallinnan vanhaa kaupunginosaa koskaan unohtamatta.

Minun Vironi ja virolaiseni ovat kaikilta osin toisen-
laisia. Heitä ei pidäkään lähteä määrittelemään tai
lokeroimaan, koska kysymyksessä on kansa, joka on
kaiken mallinnuksen yläpuolella. Heillä on ollut aivan
omanlaisensa polku ja heidät on pakotettu pärjäämään.
Siinä missä Suomi sijaitsee geopolittisesti sen verran
syrjässä, ettei se ole kiinnostanut edes merisairasta
viikinkiä, on Virolle osunut historiallisessa tontti-
jaossa ehkä liiankin rapsakka alue. Sitä on himonnut
sekä yhdessä että erikseen melkein jokainen naapuri,
ja onnea on saavuttu kokeilemaan kauempaakin. Läm-
pöisen Golfvirran hellimiä sillanpääasemia kun ei ole
täälläpäin Eurooppaa mitenkään riesaksi asti.

Suomalaiset ovat koettaneet hahmottaa Viroa ja
virolaisia parhaan kykynsä mukaan. Omia huolia on
kuitenkin aina ollut sen verran runsaasti, ettei mitään
yksiselitteistä selvyyttä naapurimaasta ole ehtinyt muo-
dostua. Lahden oudommalle puolelle on kurkittu ym-
märtämättöminä, uteliaina ja pelokkaina. Ylimielisyys,
joka Virossa tiedetään suomalaisten perisynniksi, on
ilmestynyt kuvioihin vasta viime vuosikymmeninä. Suo-
malainen isoveliasenne elää kituuttelee säästöliekillä,
koska maailmasta ei juurikaan sellaisia kansoja tahdo
löytyä, joille härmäläisillä olisi varaa kuittailla. Viro
tarjoaakin tähän huutavaan pulaan sopivan ratkaisun,
tai niin Suomessa ainakin uskotaan.

Minun Vironi ja virolaiseni ovat hurttia ja paikoin
koomistakin porukkaa, jotka eivät ole piitanneet histo-
rian heille varaamista vastoinkäymisistä. Mitä rankempi

ajanjakso, sitä varmemmin siitä on selvitty ja eteenpäin syöksytty, vauhdilla ja suunnasta välittämättä. Virolaiset on kasattu todella monen kansan jännimmistä ominaisuuksista. Puhdasrotuinen virolainen muistuttaa parhaimmillaan samaan aikaan sekä saksalaista, norjalaista, ruotsalaista, venäläistä, tanskalaista ja paria muuta kansojen unholaan jo vaipunutta sapelinheiluttajaa. Kaikkein vähiten, jos ollenkaan, virolainen on suomalaisen kaltainen.

Neuvostoliiton kaatuminen säikäytti suomalaiset useammastakin syystä. Kovin isku oli tietystikin poliittisesti isännättömäksi jääminen, mutta se haava parsiitiin umpeen liittymällä pikaisesti Euroopan unioniin. Pakko sitä on jossakin liitossa olla, kerta Hansaliittoon ei huolitettu ja Neuvostoliitto mureni käsiin. Mutta vielä suurempi järkytys oli tajuta, että rautaesiripun takaa paljastui uhmakas Viro, josta alkuun vilkutettiin, mutta kohta heilui jo keskisormi. Virolaiset olivat olleet hissun kissun ja pysyneet näin kuin varkain kartalla. Suomessa luultiin yleisesti, että ei kai siellä enää mitään voi olla, jokin ruosteinen laivastotukikohta ehkä korkeintaan tai ydinjätelaitos. Viron uskottiin menehtyneen, kuolleeksi julistamista oli haettu ja peijaiset pidetty. Järjellä tai loogisesti ajateltuna asia tietysti onkin näin, koska kyllä reilut viisi vuosikymmentä neuvostoaikaa on yleensä riittänyt tuhoamaan minkä tahansa maan tai kansan.

Suomalaisten suureksi pettymykseksi etelässä sinneltiin siis edelleen. Meidän jälleennäkemisriemuamme eivät sanat riitä kuvailemaan, sillä sitä ei ollut. Kansojen perheeseen jouduttiin raivaamaan tilaa taas yhdelle post-kommunistiselle lehtolapselle. Kadonneeksi luultua heimoveljeä tuijotettiin kuin halpaa makkaraa.

Karttakirjojen ja mielenmaisemien päivittäminen koetaan usein sekä kuluja että ongelmia aiheuttavaksi proseduuriksi.

Helsinki-Tallinn Express syöksyy silti pää edellä kohti tuntematonta eikä jätä riimukiviäkään kääntämättä. Karjalaa ei tulla todennäköisesti koskaan saamaan takaisin, mutta Viro on valloitettavissa. Suur-Suomi jäi syntymättä itään hyökkäämällä, mutta kokeilemalla selviää, voisiko se olla mahdollista etelään laajentumalla.

Tutkailemalla suhtautumistamme naapurikansaamme saamme tuoretta tietoa myös itsestämme. Vuoropuhelu tarkoittaa kai juuri sitä, että kuunnellaan myös kaverin vitsit eikä mumista pelkästään omia. Löytöretkeni Suomeen on ollut ainakin minulle mitä lystikkäin kokemus. Osin ulkopuolisena olen saanut ja voinut kyseenalistaa kaiken, itsekseni löytäen ja tutkiskellen. Tasavalta, jonka palvotuin henkilö heti presidentin jälkeen on Huutokauppakeisari, ei voi olla väärässä, missään. Entiset torpparit ja mäkitupalaiset ahtautuvat tuulipukuihin ja tietävät olevansa valittua kansaa siunatulla maalla.

Suomesta päin tarkasteltuna Viro näyttäytyy joillekin unelmien Eldoradona ja toisille kauhujen esikartanona. Virolaisia pidetään ovelina, viekkaina ja arvaamattomina. Tosin suomalaisiin verrattuna harmaahaikarakin on värikäs. Lonkero ei ole mitenkään sattumoisin kohonnut täällä kansallisjuoman asemaan, sillä onhan juoma samaa väriä kuin juojansakin.

Viroon matkustava suomalainen on pakostakin epä-mukavuusalueella. Maahan on etelässä, ja jokainen askel kohti aurinkoa on varjossa viihtyjälle kauhistus. Viron subtrooppinen ilmasto ja alituiset monsuuni-

sateet pelottavat ja houkuttelevat samalla kertaa. Kuulopuheet kauniista naisista ja edullisesta alkoholista vetävät puoleensa myös parisuhteeseen ajautuneita ja teoriassa raittiita. Tallinna tiedetään kaupungiksi, jonka kaduilla virtaa metsämansikkalikööri, porttikongeissa kaikuu balalaikkamusiikki ja taksikuskit huiputtavat, vaikka ei nousisi edes kyytiin.

Olen tehnyt tämän kirjan eteen uhrautuvaa etnografista kenttätöitä, en ole säästänyt itseäni enkä tielleni osuneita suomalaisia, virolaisia saati venäläisiä. Valmistelut alkoivat jo vanhan kunnan Neuvostoliiton aikaan ja kestivät kohteessa 17 vuotta. Siihen kun lisätään 27 vuotta osallistuvaa havainnointia Suomessa ja tuhatkunta päiväristeilyä, niin katastrofi on valmis.

Toivotan Sinulle tässä kohden viihtyisää merimatkaa eli *meeldivat merereisi*, ja morjestellaan, kun tavataan!

Espoossa 2.7.2018

Antto Terras

I OSA
Historiaa

Suomi ja Viro historiallisessa katsannossa

Paremmen käsityksen kansojemme yhteisestä mutta silti erilaisesta taipaleesta saa, jos katsoo edes vähän taaksepäin. Suomi ja Viro on istutettu harvemmin samoihin historiallisiin tutkimuskansiin; yhteistä on ollut vähän ja tietokirjojen laatijatkin ovat olleet usein omalla, kansallisella asiallaan. Kummankin maan kohtalo on nähty mieluusti täysin omaleimaisena ja naapurista riippumattomana. Suomalaiset Suomen historian kirjoittajat ovat lähes poikkeuksetta saaneet havaita, tutkimusprosessin ollessa jo mukavalla alulla, että itse asiassa Ruotsin historiasta tässä ollaankin runoilemassa.

Tuo hämmentävä kuningaskunta on määritellyt Suomea satoja vuosia, käytännössä ja teoriatasolla, samalla tavalla kuin Viron lähihistoriasta ei voida puhua ilman Neuvostoliittoa. Tai meistä molemmista ilman Venäjää, kulkipa se sitten millä valtiobrändillä tahansa. Piskuisten kansojen kohtalot kirjoitetaan aina pakostakin isompien naapureidensa marginaaleihin.

Suomen pakonomainen irtisanoutuminen kaikesta ruotsalaisesta ja varsinkin venäläisestä olisi koomista, ellei se olisi traagista. Virolla ei ole samanlaista totaali kieltämisen tahtoa, koska historiallisena kynnyksimattomana oleminen koetaan siellä jos nyt ei mahdollisuudeksi, niin ainakin lisäarvoa tarjoavaksi tekijäksi.

Suomi tahtoo uskoa, että se on itse luonut, perustanut ja keksinyt kaiken. Sillä ei ole juurikaan merkitystä, että Ruotsi tarjosi yhteiskuntarauhan ja Venäjä määritteli rajat. Ilman näitä mahtinaapureita Suomeksi mielletty valtio olisi edelleen jotakin epämääräistä vesijättömaata joko Ruotsin taka- tai Venäjän etupihalla.

Suomalaisten ohut kansallistunne ja heikko poliittinen itseluottamus johtunevat pääosin vapaustaisleemme lyhytkestoisuudesta. Matkan varrella onkin riittänyt kyseenalaistajia enemmän kuin kannustajia. Havaittavissa on selvä ero tuhatvuotisen valtakunnan ja juuri satasen mittariin saaneen tasavallan välillä. Sataa vuotta pidetään valtioiden nokkimisjärjestelmässä vasta maitohammasikänä, hyvänä mutta edelleen mitään todistamattomana alkuna. Ottaahan se luonteen päälle, jos omasta kotimaasta puhutaan milloin Ruotsin halkovarastona ja milloin Venäjän tuulikaappina. Ja kaikkein pahinta tietysti on, kun ei puhuta ollenkaan.

Suomi on kuin BB-Kaki, joka googlettaa itseään joka aamu tarkistaakseen, että onhan nimi mainittu edes jossakin yhteydessä. Kirjoitusvirheet ja ikävämpi asiansyhteyksin sallittaisiin, kunhan vaan huomattaisiin. Olemassaolo on olemassaoloa vasta, jos se vahvistetaan muualla. Meille tuntuu riittävän laadultaan kuppaisempikin osuma: Porilaisten marssi pärähtää soimaan saman tien, jos täällä pullotettu gini voittaa maailman

yhtyneiden alkoholistien syyskokouksessa kultamitalin tai Tampereen McDonaldsiin muilutettu vegehampurilainen ajautuu valikoimiin myös ulkomailla. Veljeys tai tasa-arvo ovat kivoja kliseitä, mutta todellinen kansallismottomme kuuluu: Mitä meistä ajatellaan muualla? Tuon jatkuvasti mielen päällä olevan kysymyksen voisi hyvällä syyllä tekstata vaakunaamme sapelin tilalle.

Viro, joka on kaikilta osin Suomea pienempi, ottaa jostakin syystä rennommin. Heille on aivan selvää, että vaikka he tulisivat keksineiksi ikiliikkujan tai takautuvasti vaikuttavan malariarokotteen, niin kansalliselle kaliiperille ei voida mitään. Sielläkin pähkäiltiin alkuun, mikä voisi olla »Viron Nokia», kunnes tajuttiin, että sellaisen pakonomainen etsiskely kuluttaa voimia eikä johda lopulta mihinkään. Viron Nokiana voidaan pitää sellaisen etsinnästä luopumista.

Venäjää vastaan tai sen kanssa ei Suomessa juuri-kaan taistella, mutta Viroa parempi pitää olla ja Ruotsia etevämpi. Varsinkin ruotsalaisten olemassaolo sapettaa. Kasvattajaseurasta karannut nuorukainen tahtoo osoittaa, että pystyy pärjäämään myös omillaan ja jopa paremmin kuin kimppaoloissa. Historiallisessa mielessä arvioiden ja samaa logiikkaa noudattaen Suomen pitäisi uhitella aika monelle muullekin – Norjalle ja Tanskalle nyt ainakin.

Lätkän maailmanmestaruus ei tunnu miltään, jos finaalissa kaatuu vaikka Ranska. Vasta sinikeltaisten nujertaminen ja mieluiten heidän omilla kotijäilläään aiheuttaa toista vuosikymmentä kestävästä etnisen erektion. Hahmottamatta jää sellainen tosiasia, että jos voittaa Ruotsin, ei ole voittanut itse asiassa vielä yhtään mitään. Maailma ei ala eikä loppu Globenilla.

Suomesta löytyy kansallissankareita ja idoleita todella niukasti. Ruotsilla on sentään soturikuninkaita ja Venäjällä valloittajatsaareja, mutta meillä on Sauna-Timo ja Vesa Keskinen. Mikä tahansa taruolento tuntuu kelpaavan esikuvaksi ja osoitukseksi päättäväisyydestä ja sisusta.

Ainoastaan Suomessa kutsutaan saapasta tai kännykkää ylivoimaisen pitkälle heittänyttä maailmanmestariksi. Muualla maailmassa sellaisia kutsutaan kylähulluiksi. Kusiaispesässä istuja saa täällä mitalin ja puolisokseen pitäjän kauneimman tytön, ja hyvä niin, koska sivistyneimmissä yhteiskunnissa saisi samasta suorituksesta luultavasti pakkohoitolähetteen. Suomi on maa, jonka köyhäinhoito perustuu Metallican jätkien hyväntahtoisuuteen ja huumori Apuva-miehen hokemiin. Parhaat laulut saadaan tulvivasta Pohjanmaasta ja Lapin lyhyestä kesästä. Sinertäviä järviä on yli kymmenen tuhatta, joten juhannuksena voi ihan valita, minne käy hukkumassa. Mutta onneksi Virolla menee kuulemma vielä kehnemmin.

★ ★ ★ ★ ★

"Virossa kortilla oli leipä, Suomessa nauru."

N

euvostoliiton romahtaessa Antto Terras loikkasi Virosta Suomeen. Hän luuli pääsevänsä unelmiensa kultamaahan, jossa kuninkaana on K-kaupan Väiski. Nopeasti Terras huomasi kuitenkin tul-
leensa jallitetuksi: sosialismi, joka ei millään ottanut toimiakseen hänen synnyinmaassaan, olikin vallitsevana yhteiskuntajärjestelmänä Suomessa. Olisikohan sittenkin pitänyt soutaa Ruotsiin asti? No, kuten sukulaisiaan myöskään sukulaiskansojaan ei voi valita, mutta ainahan niiden kummallisuuksia voi tarkastella kaikella rakkaudella komiikan kautta.

Yli 20 vuotta huumorin parissa työskennellyt Antto Terras tutkailee *Helsinki-Tallinn Expressissä* suomalaisuutta ja virolaisuutta pisteliään tarkkanäköisesti ja hulvattoman humoristisesti. Teosta lukiessa tulee miettineeksi, onko virolaisuus kenties yhdistelmä sa-
volaista sanailutaitoa ja pohjanmaalaisten pelkäämätöntä suorasanaisuutta.

www.wsoy.fi

KL 42

ISBN 978-951-0-42655-5